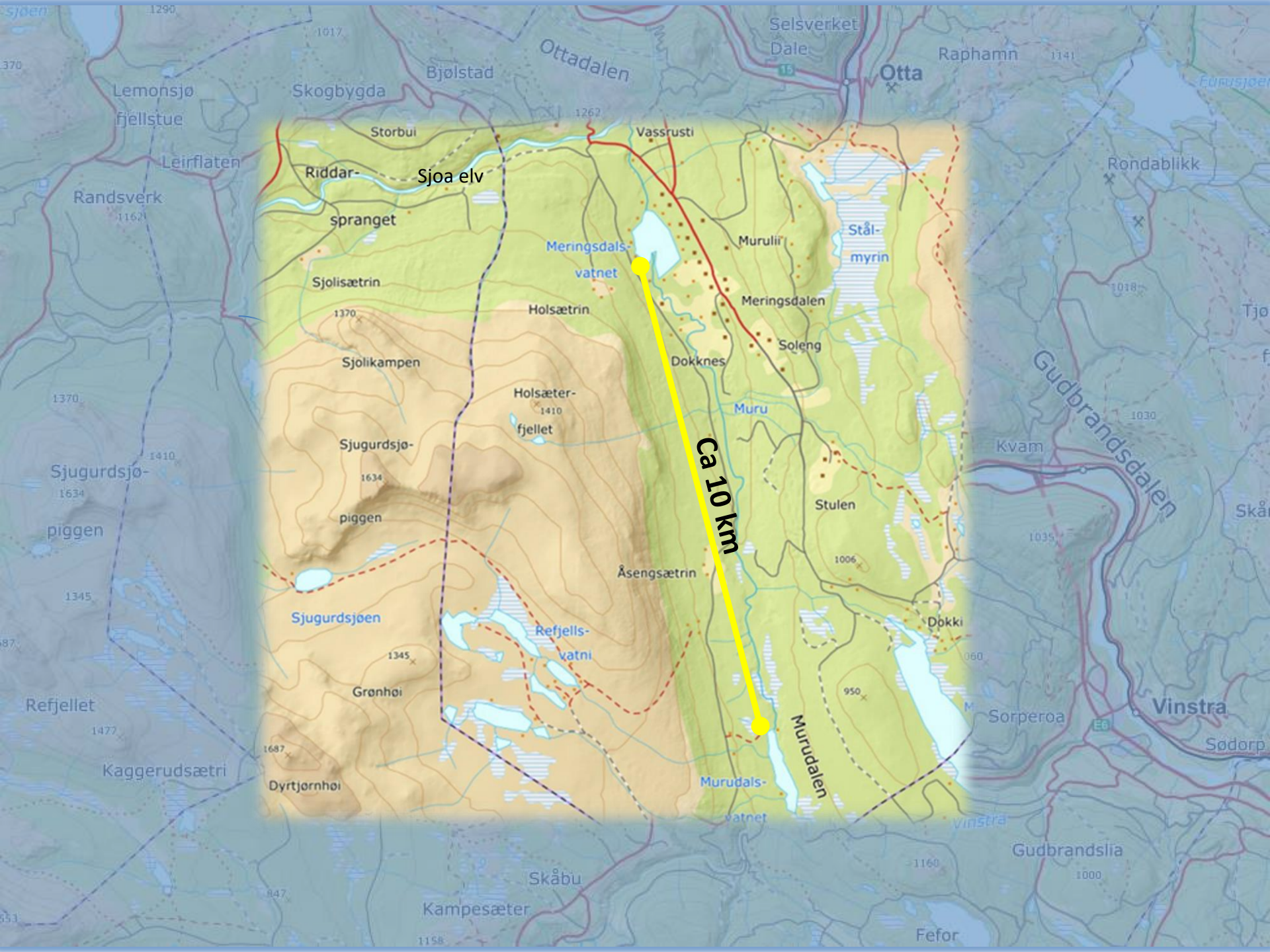

**Webinar om naturrestaurering
06.06.2024**

Restaurering av elveløp i Sel kommune

**Øvre Heidal Sameige
Ved styreleder Harald Granrud**

Ca 10 km

Muruvassdraget

- Har et nedbørfelt på 171 kvm² med et årlig tilsig til Mæringsdalsvatnet anslått til 60 mill m³ pr. år.
- Vatnet ligger på 634 m.o.h. og er på 670 dekar
- Vassdraget er en del av Sjoavassdraget som ble fredet i 1972.
- For store deler av dalføret er det ikke skjedd tekniske inngrep. Noe oppdyrking, samt veibyggning til setrer, fiskebuer og skog er utført.
- Elvefaret i Muru fra Murudalsvatnet ble på 1950-tallet i en lengde på 9 km rensert, flyttet og rettet over en strekning på 1,2 km for å bedre fløtningsforholdene for tømmer.

29. desember
1956

Brev fra Glomma Fellesfløttingsforening til Det kgl. Landbruksdepartement, Tømmer- og Trelastkontoret, hvor det bes om utbetaling av bidrag på kr 15.000 i forbindelse med utbedring av Muru for å bedre fløttingsforholdene.

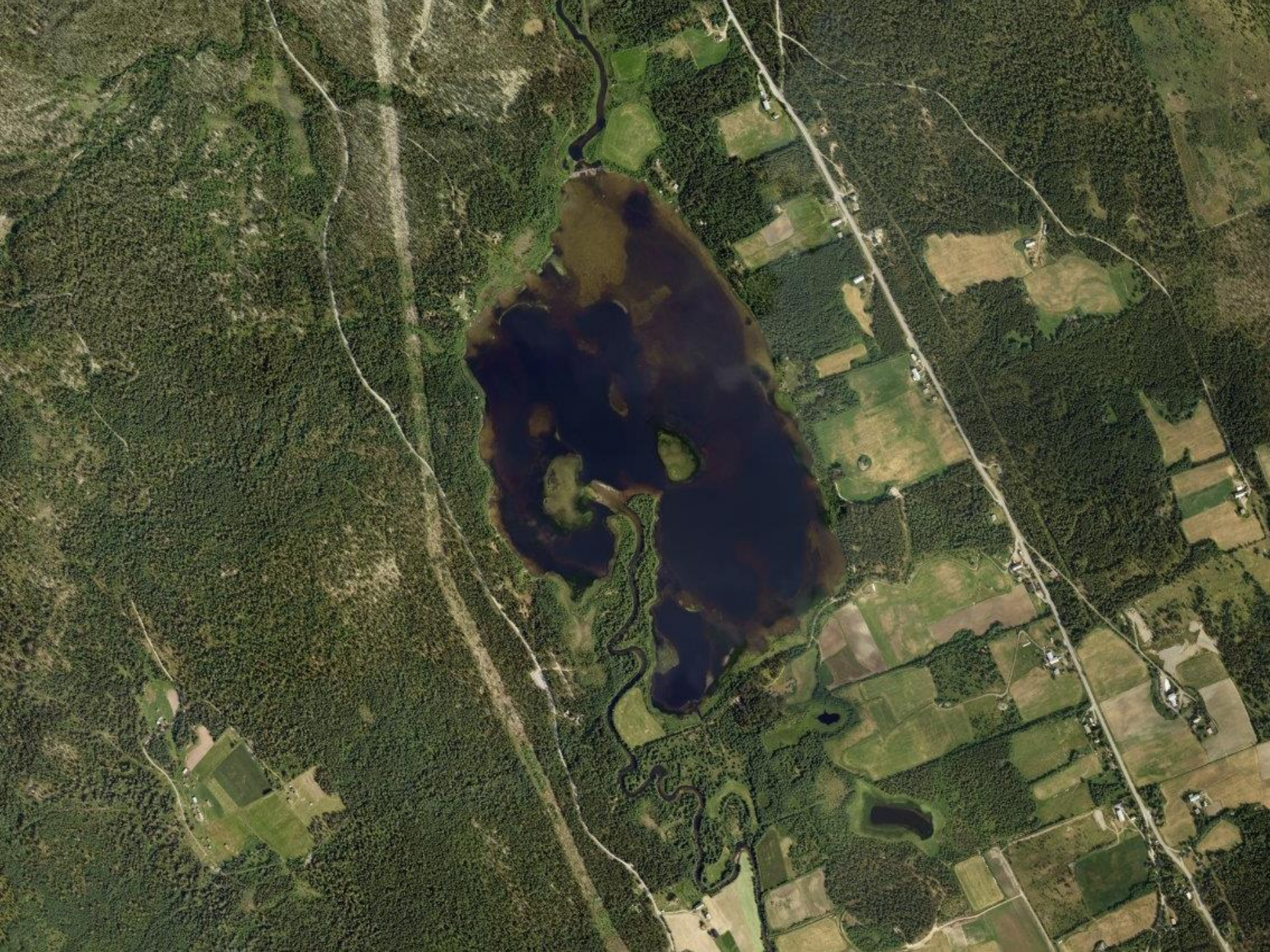

3. september
1959

Brev fra styret i Øvre Heidal Fiskeforening til Glommens fellesfløttingsforening: «Ser ut som om Mæringsdalsvatnet vil gro igjen som følge av opprensningen i Muru og at fiske og gyte plassene er for en stor del er ødelagt.

Demning ved Muruvatnet

RAPPORT LNR 4764-2003

Mæringsdalsvatnet,
Sel kommune

Tilgroing og vurdering av tiltak

NIVA:

- MÆRINGSDALSVATNET er en næringsfattig, noe humøs innsjø.
- MURU ELV fører næringsfattig vatn.
- Bekk fra tjern ved Harildstadvangen viser klare forurensningstilførsler av fosfor og nitrogen. Dette kan ha en viss effekt på forholdene også i selve Mæringsdalsvatnet.
- **Elvesnelle** som er den "farligste" av plantene, har vanligvis en nedre dybdegrense på 1,2 til 1,5 m dyp. På Mæringsdalsvatnet går den ned til 2,2 til 2,3 m dyp. Dette er blant de mest dyptgående bestander i Norge, og kan være etablert mens vatnet var grunnere.
- Vannstanden fra flybilder i 1988 var høyere enn fra flybilder tatt i 1968. Ut i fra sammenligning av flybilder fra 1968, 1988 og observert vekst i 2003 er det grunn til å anta at største tilgroing har skjedd etter 1988. Ekspansjonsmulighetene for elvesnelle ser ut til å være betydelig på grunn av at det fortsatt er store gruntarealer uten vegetasjon.

Elvesnelle

Nov. -04

PROSJEKTRAPPORT

Muru og Mæringsdalsvatnet

Erosjon, tilgroing og vurdering av tiltak

NVE desember2005

- 1. Forbygging/erosjonssikring av den nedre meandrerende strekningen i Muru**
 - Det vil trolig ikke gis konsesjon til dette formålet
- 2. Fangdammer/sedimenteringsbasseng i området Fribeitet i den nedre del av Muru**
 - Behovet for konsesjonsplikt vurderes etter en mer detaljert plan
- 3. Stanse/ redusere tilsig av næringsstoffer fra jordbruksområdene sør for Mæringsdalsvatnet gjennom etablering av vegetasjonsbelter på minst 5 meter.**
 - Berører ikke NVEs ansvarsområde (krever ingen tillatelse)
- 4. Mudring av deler av Mæringsdalsvatnet for å øke vanddypet og begrense plantevekst i vannet.**
 - Meget stort vassdragsinngrep som vil kreve konsesjonsbehandling etter vannressursloven.
- 5. Restaurering/gjenåpning av gamle elvefar i den kanaliserte strekningen av Muru**
 - Må utredes nøye og krever konsesjonsbehandling
- 6. Klipping av gras i vatnet**
 - Berører ikke NVEs ansvarsområde (krever ingen tillatelse)
- 7. Senke vannet vinterstid (regulere vannstanden) for å redusere planteveksten**
 - Krever konsesjonsbehandling etter vannressurslovens bestemmelser. Kan ikke hjemles i plan- og bygningsloven, og det er derfor ingen automatikk i at dette tiltaket kan innlemmes i en eventuell reguleringsplan og erstatte konsesjonsplikt. Må avklares nærmere ved en eventuell utarbeidelse av en reguleringsplan.
- 8. Gjennomføring av storfebeite for å begrense planteveksten**
 - Berører ikke NVEs ansvarsområde (krever ingen tillatelse)
- 9. Jevnlig/årlig opprensning av trær og busker i vatnet hvor disse gir uheldige konsekvenser for strømningsforholdene**
 - Under forutsetning av at opprensningen gjelder busker og trær, og ikke medfører endringer i elveleiets utforming, vil ikke denne type tiltak kreve konsesjon etter vannressursloven.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltak i vassdrag

Miljøtiltak i Muru-Mæringsdalsvatnet

Detaljplan

Plandato: 03.01.2007	Saksnr.: 200203860
Revidert:	Vassdragsnr.: 002.DGCA0
Kommune: Sel	NVE Region Øst
Fylke: Oppland	Postboks 4223, 2307 HAMAR
Inngrepsnr.: VV10414	Tlf.: 62 53 63 50 Faks: 62 53 63 51

Årsrapport for utførte sikrings- og miljøtiltak 2009

Beskrivelse av utførte anlegg

11
2010

R
A
P
P
O
R
T

10414 **Erosjonssikring/miljøtiltak ved Muru-Mæringsdalsvatnet** Sel kommune, Oppland

Tidsrom: September–oktober 2009.

Kostnad: 68 000 kr. Kostnadsoverslag: 175 000 kr.
Kostnadsfordeling: NVE 80 %, Sel kommune 20 %.

Entreprenør: NVE Anlegg.

Formål: Redusere erosjonsproblemene mot innmark i to av de mest utsatte elvesvingene i Muru ned mot Mæringsdalsvatnet. Samtidig er det et mål å prøve ut naturtilpassede forbygningsteknikker samt å registrere og dokumentere erfaringer med bruk av slike teknikker.

Beskrivelse: Arbeidene har bestått i å grave opp ørmasser fra elvas innersvinger og benytte disse til avretting og forsterkning av yttersvingene. Det etableres en kantvegetasjonssone ved planting og tilsåing. I skråningsfoten er det slått ned sikringsstokker som det er lagt 3–4 m lange furustammer med rotkransen motstrøms. Treetopper med greinene orientert mot rotenden

motstrøms er lagt på vannsiden av furustammene, for å bryte understrømmen som graver i skråningsfoten.

Arbeidene ble gjennomført sent på høsten. Det dannet seg dermed en liten teleskorpe, som bidro til beskjedne maskinspor. Godt samarbeid med grunneierne førte til bruk av anvendelig furutømmer i nærheten av tiltaksområdene. Da dette er en ny og lite brukt sikringsmetode, må tiltaket følges opp av NVE for dokumentasjon av funksjon og teknisk levetid.

Klipping av gras i vatnet

Klippeutstyr

30.000

800.000++

Aktuelle tiltak som ikke krever tillatelse

- 1. Stanse/reducere tilsig av næringsstoffer fra jordbruksområdene sør for Mæringsdalsvatnet gjennom etablering av vegetasjonsbelter på minst 5 meter.**
- 2. Klipping av gras i vatnet**
- 3. Gjennomføring av storfebeite for å begrense planteveksten**
- 4. Jevnlig/årlig opprensning av trær og busker i vatnet hvor disse gir uheldige konsekvenser for strømningsforholdene**
 - Under forutsetning av at opprenskningen gjelder busker og trær, og ikke medfører endringer i elveleiets utforming, vil ikke denne type tiltak kreve konsesjon etter vannressursloven.

SEL
KOMMUNE

Kommuneplanens arealdel 2015-2025

Innspill med vurderinger

2. gangs høring

90. Øvre Heidal Sameige v. styreleder Harald Granrud, Muru og Mæringsdalsvatnet, (ephorte dok. 145)

Situasjonen for Mæringsdalsvatnet forværrer seg år for år med stadig gjengroing, og massetransport fra Muru. Det må strakstiltak til for å berge Mæringsdalsvatet som fiskevann.

- Det må klippes gras og dammen må vedlikeholdes.
- Mudring av vatnet og et sandfang ved utløpet av øvre Muru.
- Kommunen henstilles om å ta opp igjen arbeidet med Mæringsdalsvatet, og en egen reguleringsplan.

Mæringsdalsvatnet er en stor ressurs både for bygdefolket og ikke minst for hyttefolket i Sundtjernhaugen og andre nærliggende hytteområder.

Ytterligere saksopplysninger:

I 2007 godkjente NVE en plan om erosjonssikring av to yttersvinger i Muru mot at kommunen tok rollen som tiltakshaver og samtidig dekket 20 % av kostnadene.

Innspillet som Øvre Heidal Sameige har tar for seg to ting:

- 1) Tiltak for å stoppe massetransport ned i Mæringsdalsvatnet fra Muru
- 2) Tiltak for å hindre gjengroing av Mæringsdalsvatnet

Punkt 1, saksgangen avhenger av hvilke tiltak som skal gjennomføres for hensiktsmessig flom- og erosjonssikring, og samtidig hindring av massetransport i Muru. Er det små tiltak, kan det være tilstrekkelig at berørt grunneier får en godkjenning fra fylkeskommunen etter Laks- og innlandsfiskeoven og Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Er det store tiltak som må gjennomføres kan det utløse krav om reguleringsplan, mens svært omfattende tiltak kan utløse konsesjonsplikt etter vannressurslovens §8.

Det er et flatt område med et meandrerende elveløp. Ned mot Mæringsdalsvatnet er det mye oppdyrket mark på begge sider av elva. Her er det et problem at elva graver i svingene og også oversvømmer jordene i flomsituasjoner. Det kan være vanskelig å finne gode tiltak, og tiltak kan også bli svært kostbare. NVE må i stor grad prioritere sikringstiltak med tanke på bygninger og infrastruktur ut fra de ressurser de har.

Punkt 2, tar for seg gjengroingsproblematikk av Mæringsdalsvatnet. Skjøtselstiltak som kan være aktuelle har lite med kommuneplanen å gjøre. Tiltak kan være mekanisk fjerning av vegetasjon ved spesiallaget klipper festet til båt, og eventuelt økt beite av storfe eller hest omkring vannet. Utfordringen er at det er kostbart og ressurskrevende.

Vurdering:

Området er konsekvensutredet i dokumentet konsekvensutredning risiko- og sårbarhetsanalyse. Muru er del av det vernede Sjoa vassdraget og det vil være en omfattende prosess å få utarbeidet en samlet plan for Muru som grunnlag for evt. tiltak.

Konklusjon:

Det er innarbeidet en bestemmelsessone i høringsutkastet til 2.gangs offentlig ettersyn.

SEL
KOMMUNE

Kommuneplanens arealdel 2015-2025

Bestemmelser og
retningslinjer

2. gangs høring

5.4 Fritidsbebyggelse i LNF-område (§ 11-11 nr.2)

Innenfor LNF-område er det forbudt å føre opp nye hytter, jf. pbl § 11-7 nr. 5 a. Kommunen kan likevel gi tillatelse til å oppføre enkelte buer/hytter til allmenn bruk dersom det ikke fører til særlige ulemper for bl.a. jordbruket, kulturlandskapet, biologisk mangfold og kulturminner.

Eksisterende hytter i LNF-område tillates utbygd med inntil 100 m² BRA. Enkeltbygg kan ikke overstige 80 m² (BRA).

I byggeforbudssona langs vann og vassdrag kan eksisterende hytter utvides til inntil 80 m² Samlet, bebygget areal og maks 3 bygninger dersom ikke vesentlige, allmenne interesser taler for lavere utnyttingsgrad.

5.4.1 Refjellet

I Refjellet kan det til hver enkelt fiskerett bygges inntil to bygg på til sammen 50 m² BRA, inkludert naust, dersom ikke vesentlige, allmenne interesser taler for lavere utnyttingsgrad. Hovedhytta kan være på inntil 35 m² BRA.

Fra: Harald Granrud

Sendt: 11. november 2014 09:02

Til: Weydahl, Per-Ivar

Emne: Regulering av Meringsdalsvatnet

Jeg er styreleder for Øvre Heidal Sameige.

Foreningen som bla. forvalter Murudalsvassdraget har anmodet Sel kommune om å gjennomføre en reguleringsplan for Mæringsdalsvatnet.

Vatnet har over lang tid vært utsatt for betydelig gjengroing, og vannspeilet er nå blitt betydelig lavere enn hva som var godkjent i forbindelse med oppdemming.

Dersom det er planer om landbruksretta tiltak i form av dyrking og grøfting i tilknytning til vatnet, anmoder vi om at eventuelle planer blir koordinert i forhold til de reguleringer som kommer.

Vi har som mål at Mæringsdalsvatnet blir tilbakeført til en tilstand der dette igjen framstår som et attraktivt fiskevatn. I så henseende vil det bli helt sentralt å hindre avrenning fra landbruket enten det gjelder løsmasser eller næringsstoffer som bidra til gjengroing.

Vi ber om en tilbakemelding på hvilke planer og tiltak som måtte foreligge.

Med vennlig hilsen
for Øvre Heidal Sameige

Harald Granrud

Styreleder

Tlf 908 33 126

Sendt Sel kommune 24.april 2015

- Planutkast til kommuneplan 2015 – 2025 er nå lagt ut til 2.gangs ettersyn i perioden 24.04.2015 –
- 05.06.2015, hvor vi vil henwise til punkt 90. på side 56 – 57 hvor våre innspill er tatt inn og vurdert.
- Våre innspill til kommuneplan berørte ikke direkte det vi henvendte oss om i epost 11.november og vil be om en utskrift av plan for dyrking/drenering ved Vangene i nær framtid.
- Vi anmoder om at det blir holdt en befaring i løpet av mai for å legge grunnlag for en felles oppfatning om de forhold vi påpeker.
- Som en befaring vil vise har det rent betydelige masser ut i Mæringsdalsvatnet fra nevnte dyrking/ drenering. Etter vår oppfatning må de løsmasser som er tilført vatnet fjernes. Samtidig må det også sørges for at veien ned til vatnet forblir inntakt slik at adkomst for fremtiden blir sikret.

fo Øvre Heidal Sameige
Harald Granrud

Befaring av Meringsdalsvatnet og Muru 13.oktober 2023

Første stopp på befaringsen var ved Bureiserminnet med en orientering og et overblikk over Meringsdalsvatne

Neste stopp var demningen som åpenbart trenger tiltak for regulering av vannspeil og vannføring. Deretter kjørte sørover til Muruvatnet og demningen som ble bygget på 50-tallet.

På tilbaketuren stoppet vi på et par punkt langs Muru. Her vises hvor elva ble rettet ut hvordan flommen og løsmasser endrer elveløpet.

Befaringen tok hele dagen. Det var bred enighet om at dette var svært nyttig og nødvendig for en felles forståelse for situasjonen og et viktig grunnlag for prosessen videre.

En reguleringsplanprosess er utvilsomt den beste, men også den mest tidkrevende måten å få gjennomført nødvendige tiltak på. Målet er å reparere Muru elv og Meringsdalsvatnet med en tilbakeføring til sin opprinnelige tilstand.

Veien videre

Sel kommune skal etablere en arbeidsgruppe/prosjektgruppe som vil arbeide fram et forprosjekt med beskrivelse av tiltak og økonomiske rammer for gjennomføring.

Øvre Heidal Sameige forventer at organiseringen kommer på plass tidlig i 2024 slik at det heretter kan arbeides systematisk med gjennomføring av det forestående arbeidet.

Takk for oppmerksomheten!

Øvre Heidal Sameige

Harald Granrud, styreleder

Sjølivegen 857, 2676 Heidal

Tlf.: 908 33 126

E-post: harald.granrud@gmail.com